MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Suden kaatolupa myönnettiin oijärveläiselle pariskunnalle, joka oli hakenut lupaa kahden suden kaatoon. **ILTA-SANOMIEN UUTINEN IIN SUSILUVISTA**

Niinistö tarjoaisi eurolle d-lääkettä

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö pitää kriisissä ajelehtivan yhteisvaluutta euron nykykurssia liian korkeana. Hänen arvioi, että kriisin ratkaisua auttaisi osaltaan euron ”oikea” arvo.

Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa (MT 18.7.) Niinistö sanoo, ettei hän ymmärrä voivottelua heikosta eurosta. ”Mieluummin näkisin vielä heikomman euron”, presidentti toteaa.

Niinistö on leimallisesti talousmies. Kokemusta taloudenpitoon on ehtinyt kertyä edellisestä lamasta nousuaan tehneen Suomen valtiovarainministerinä sekä johtajana Euroopan investointipankissa.

Kun Niinistö palasi eduskuntaan ja sen puhemieheksi, moni edustajatoveri katseli talon uutta säästäväistä taloudenpitoa suorastaan myrtyneenä.

Niinistö on uskollisesti korostanut tarkkaa taloudenpitoa ja talouden tervettä rakennetta hyvinvoinnin perustana. Mikäli tähän ei kyetä, luottamus markkinoilla on mennyttä. Näin kävi Suomelle 1990-luvun alussa, ja nyt sama ilmiö koettelee useita eteläisiä euromaita.

Suomi pyrki aikanaan ratkaisemaan kriisinsä säästöillä ja rakennemuutoksilla, jotka olisivat lisänneet kilpailukykyä ja uskottavuutta. Kun näistä ei kyetty sopimaan, pakkoratkaisuksi jäi markan ulkoisen arvon leikkaaminen eli devalvaatio.

Niinistö muistuttaa devalvaation ja sitä seuranneen valuutan kelluttamisen olleen ”kova sana” talouden kääntämisessä nousuun. Samaa d-lääkettä kaipaisi presidentin mielestä nyt myös euroalue.

Niinistön kanta kertoo kyllästymisestä euromaiden näpertelyyn vakavan kriisin hoidossa. Hän viittaa MT:n haastattelussa europäättäjien useisiin ratkaisuihin, joiden piti hoitaa ongelmat. Kriisit ovat kuitenkin vain seuranneet toisiaan.

Euroopan keskuspankki on jo tähänkin mennessä lisännyt rahaa markkinoilla merkitsemällä kriisimaiden valtionvelkoja. Niinistö ei mitenkään innostu setelipainon kiihtyvästä pyörittämisestä, mutta arvioi sen tätä menoa jäävän ainoaksi ratkaisuksi: ”Jos ja kun pää tulee vetävän käteen, jää jäljelle vain EKP.”

Euron arvo määräytyy markkinoilla suhteessa muihin valuuttoihin. Siksi ei voida puhua varsinaisesti devalvaatiosta. Rahan lisäämisellä olisi kuitenkin se vaikutus, että euron ulkoinen arvo alenisi – euro siis devalvoituisi.

Lisäraha toisi eloa talouteen. Euron heikkeneminen nostaisi tuontihintoja euroalueelle, mikä suosisi alueen omaa tuotantoa. d-lääkkeen annostelussa pitäisi olla tarkka, sillä se aiheuttaa helposti myös hintojen nousukierteen. Riskinä myös on, että ongelmataloudet – lähinnä Kreikka, Espanja ja Italia – lykkäisivät välttämättömiä uudistuksiaan.

Presidentti Sauli Niinistö uskoo suomalaisen ruuan vientimahdollisuuksiin.

Heikompi euro piristäisi aluksi erityisesti Suomea ja muita vientitalouksia. Se ei kuitenkaan ratkaisisi tarvetta huolehtia vientimme kilpailukyvystä myös rakenteellisesti – on kestävämpää pärjätä markkinoilla tehokkuudella ja huipputuotteilla kuin valuutan arvoa pumppaamalla.

Eurokriisin ratkaisuksi voi lopulta muodostua vain se, että euron arvo ja euroalueen elintaso mukautuvat sellaisiksi, mitä alue omalla toiminnallaan ansaitsee. Hyvinvointia ei voi rahoittaa kestävästi velkarahalla.

Tätä myös Niinistö tarkoittanee puhuessaan euron ”oikeasta arvosta” osana kriisin ratkaisua.

MT:n haastattelussa Niinistö liittää myös maaseudun ja maatalouden välttämättömäksi osaksi tervettä ja hyvinvoivaa kansantaloutta. Hän valittelee, etteivät nykyihmiset tätä aina ymmärrä, vaan luulevat usein, että vesi tulee hanasta ja ruoka kaupan hyllystä.

Niinistölle maatalous on keskeinen osa suomalaisten huoltovarmuutta epävarmassa maailmassa. Hän valaa kuitenkin myös uskoa kasvavalle tuotannolle sekä ruuan kannattavalle viennille.

Presidentin rohkaisevat sanat ovat tervetulleita aikana, jolloin sekä maaseudulla että maataloudessa tulevaisuus näyttäytyy poikkeuksellisen epävarmana ja hämäränä.

Presidentti valaa uskoa maaseutuun ja sen elinkeinoihin.

VIERASYLIÖ

Riistalintujen tarhauksessa eväät liiketoimintaan

Jo tuhansia vuosia sitten ihminen alkoi saalistaa riistaa saadakseen lihaa ruokavalioonsa ja turvatakseen jatkuvan ravinnonsaannin. Jo tuolloin metsästysretkiin liittyi jännitystä ja riemua saaliin saamisesta.

Nykyisin metsästyksen motiivi on muuttunut ravinnon hankinnasta elämyksiä tarjoavaksi harrastukseksi.

Nykyään maassamme on noin 300 000 metsästäjää. Väkilukuun nähden Suomessa on siis metsästäjiä enemmän kuin missään muussa Euroopan maassa.

Samanaikaisesti kun metsästysharrastus on kasvanut, niin monet luonnonvaraiset riistalintukannat ovat eri osissa maata taantuneet. Muutos johtuu enemmän riistalintujen elinympäristöjen muutoksesta kuin metsästyksestä.

Tästä syystä riistalintujen tarhaus ja siihen liittyvä metsästysmatkailu tarjoavat paikallisesti tärkeän keinon luonnonkantojen metsästyspaineiden keventämiseksi.

Tarhaukseen perustuva metsästysturismi on nousemassa houkuttelevaksi vaihtoehdoksi varmistaa saaliin saaminen sekä ylläpitää ja edistää metsästyskulttuurin ja – perinteiden säilymistä maassamme.

Lisäksi tarhaus voi tarjota lisää toimeentuloa ja työtä joillekin maatiloille, joiden nykyiset tuotantoresurssit muutoin jäisivät vajaakäyttöisiksi.

Metsästyksen motiivi on muuttunut ravinnon hankinnasta elämyksiä tarjoavaksi harrastukseksi.

Tutkimuksessa mukana neljä tarhaa

Tässä esiteltävään tutkimukseen valittiin mukaan kaksi pientä tarhaa, yksi pienehkö ja yksi suuri tarha. Yhtä lukuun ottamatta tarhat olivat pitkään alalla toimineita.

Kyseiset tarhat olivat hyvin fasaanipainotteisia, koska vain yhdellä tarhalla oli fasaanin lisäksi myös peltopyitä. Kaksi tapauksista oli ns. fasaanisafaritarhoja, jotka tarjosivat metsästyspalveluita asiakkailleen. Yksi oli tuotantotarha, joka myy siitos- ja istutuslintuja sekä teuraslintuja.

Mukana oli myös iso fasaanitarha, jonka päätuote oli englantilaistyyppinen seurueajahti. Lisäksi se tuotti myyntiin munia, poikasia ja aikuisia lintuja emolinnuiksi.

Tutkimuksen tekijä vieraili näillä kaikilla tarhoilla. Keskeisiä tiedonkeruumenetelmiä olivat tarhaajien haastattelut sekä tutkijan tekemät havainnot. Samalla tutustuttiin perusteellisesti tarhoihin ja niiden kirjanpitoon. Näin varmennettiin mahdollisimman todenmukaisten tietojen saanti tulos- ja taselaskelmia varten ennalta laadittuun laskentapohjaan.

Taselaskelmien laatimista varten kaikilla tarhoilla arvioitiin tarhaustoimintaan liittyvät omaisuuserät, mikä osoittautui melko työlääksi, koska tutkitut tarhat olivat hyvin erilaisia.

Pääomalle saatiin kohtuullinen tuotto

Koska tutkimuksessa joudutiin käyttämään osin arvionvaraista tietoa, niin liiketoiminnan kannattavuuden osoittamiseen ei voida käyttää perinteisiä tuloslaskelman kannattavuuskäsitteitä. Siksi eri tarhojen toiminnan tuloksellisuutta varten luotiin seuraavat taloudellisuuskategoriat: hyvä, tyydyttävä, välttävä, lievästi tappiollinen ja tappiollinen.

Tarhojen taloudellisuutta arvioitiin myös kokonaispääoman tuottoasteen (ROI) ja oman pääoman tuottoasteen (ROE) avulla, kun tarhaajan oman työn arvo oli otettu kustannuksena huomioon tuloslaskelmassa.

Tarhaajan riskinottoa kuvastaa oman pääoman tuottovaatimus, mikä kasvaa tuotannon riskisyyden myötä. Kollmella tarhalla oman pääoman tuottovaatimuksena käytettiin kuutta prosenttia. Isoimman tarhan toimintatapa oli hyvin erilainen, koska osa tarhauksesta tapahtui luonnossa, jolloin myös riski on merkittävästi suurempi. Tämä tarhaaja asettikin oman pääoman tuottovaatimukseksi 12 prosenttia.

Koska tarhat olivat velattomia, niin kunkin tarhan ROI ja ROE ovat silloin yhtä suuret. Tarhojen velattomuudesta johtuen ei ollut tarvetta tarkastella maksuvalmiutta.

Kokonaispääoman tuottoaste (ROI) vaihteli kolmella tarhalla vajaasta kuudesta prosentista lähes 10 prosenttiin. Suurimmalla tarhalla kyseinen tunnusluku oli muita tarhoja selkeästi korkeampi. Hyvän ROI:n raja-arvona pidetään yleensä noin 10 prosenttia toimialasta riippuen.

Siten riistalintujen tarhauksen taloudellisuus oli kolmella tarhalla hyvä ja yhdellä tyydyttävä.

Kehityshalu ja -näkymät lupaavan myönteisiä

Vaikka tapaustutkimuksen tulosten yleistettävyyden osalta tulee olla varovainen, voidaan tutkimuksen tulosten perusteella väittää, että riistalintujen tarhauksen taloudellisuus on hyvä tai vähintäänkin tyydyttävä.

Tutkimuksen tulokset kuvaavat lähes kahden vuoden takaista tilannetta. Sen jälkeen tuotantopanosten hinnat, mukaan lukien rehuviljojen hinnat, ovat nousseet merkittävästi.

Vaikka tilan oma rehuvilja on tarhoilla merkittävä kustannuserä, sen hinnannousu ei olennaisesti muuta riistalintujen tarhauksen taloudellisuudesta saatua kokonaiskuvaa.

Kehitysnäkymät tutkituilla tarhoilla olivat melko optimistiset. Tarhaajilla oli paljon kehittämissuunnitelmia oman tarhansa tulevaisuuden suhteen ja he kertoivat niistä avoimesti.

Näistä esimerkkeinä mainittakoon toiminnan laajentaminen, uusien maksullisten palvelujen kehittäminen asiakkaille sekä myynnin ja markkinoinnin tehostaminen.

Toisaalta on huomattava, että kaikilla tutkimuksessa mukana olleilla tarhaajilla oli hyvä ammatillinen osaaminen ja tarhaukseen soveltuvat kohtuuhintaiset tuotantoresurssit, jotka osaltaan selittävät liiketoiminnan tulosta.

RAIMO PELTOLA
agronomi, KTM

MATTI YLÄTALO
professori, taloustieteenlaitos, Helsingin yliopisto

Yliökirjoitus perustuu Raimo Peltolan maisterintutkielmaan ”Riistalintujen tarhauksen taloudellisuus ja kehitysnäkymät” vuodelta 2011.

LEHTIKATSAUS

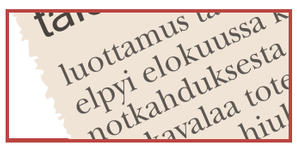

Sadekesä kova maataloudelle

Ilkka murehtii, kuinka sadekesä natisuttaa entisestään maatalouden kannattavuutta. *”Jo kynnykselle asti ehtinyt katovuosi iskisi erityisen pahaan aikaan. Maatalous on kärsinyt viime vuodet sitkeästä kannattavuuskriisistä. Pahin tilanne on ollut sikataloudessa, jossa tuotanto on painunut tappiolle.*

Kannattavuuskriisin on synnyttänyt ennen kaikkea tuottajahintojen hintakehityksen jääminen kauas tuotantokustannusten, kuten energian, lannoitteiden ja rehujen, hinnannousun jälkeen.

Tänäkin kasvukautena viljelypanoksiin on jo uponnut pitkä penni, mutta nyt on jo enemmän kuin epävarmaa, saako niistä syksyllä edes omia kuluja takaisin.”

Suomi kasvoi voittajaksi

Karjalainen muistelee Helsingin olympialaisten avajaisten 60-vuotispäivänä kisojen merkitystä sotien jälkeiselle, vasta kehittyvälle Suomelle. *”Liioittelematta olympialaiset avasivat Suomen ovet maailmalle tuodessaan tänne uusia ihmisiä, uusia tapoja ja uusia tavaroita. Kisaviikot olivat tärkeä vaihe kansallisen itsetunnon uudelleenrakentamisessa.*

Kun olympialaisten isäntämaan edustajalle vielä suotiin bonuksena Miss Universumin titteli ja sotakorvauksetkin saatiin samoihin aikoihin maksettua, suomalaiset rohkenivat vihdoin katsoa eteenpäin samalta tasolta kuin maailman eturivin maat.

Suomi päätti kasvaa häviäjästä voittajaksi. Tämän tunteen hedelmiä on nautittu näihin päiviin saakka.”

Laajakaista kuuluu kaikille

Keskisuomalainen vaatii koko Suomen kattavia nopeita tietoyhteyksiä. *”Haja-asutusalueilla kaivataan tietoliikenteen kattavaa ja toimivaa infrastruktuuria – ja kaikille. Se on yhteiskunnan perustehtävä.*

Nyt pelottelu valtion mahdollisella monopoliasemalla tuottaa politiikkaa, jossa kuluttajien varoin ylläpidetään useita kilpailevia, maan eri osat eriarvoistavia verkkoja ja niitä pyörittävien yhtiöiden voittomarginaaleja.”

PÄIVÄN KUVA

STINA HAASO

Asukkaat epäilivät haltijoiden tekosiksi

Asukkaat ihmettelivät kun vesi värjäytyi viime viikolla yllättäen vihreäksi Espoon Kilossa sijaitsevassa kirkkaassa Kuninkaisten purossa. Kyse ei ollut yllättäen lisääntyneestä levästä tahi myrkkyvuodosta, vaan kaukolämpöverkosta karanneesta vedestä. Kaukolämpövesi värjätään voimakkaan fluoresoivalla aineella, jotta vuodot huomataan nopeasti.

Muotivillitys lihottaa

Energiapatukoista ja energiajuomista on tullut varsinainen villitys. Sokeria ja rasvoja sisältävistä mössövälipaloista on tullut kuntoilijoiden, laihduttajien ja lapsien suosikkivälipaloja. Väsymystä ja kuntoilun aiheuttamaa energiavajetta torjutaan syömällä puhdasta sokeria.

Kun Suomi juostiin maailmankartalle oli salaisena aseena ruisleipä ja kaurapuuro. Haku-Veikko tuli voittajana maaliin mustikkasopan roiskeet kilpailunumerossaan. Ajat ovat tosiaan muuttuneet.

Urheilumenestyksen perusteella ainakin vanhan ajan luomuenergia oli tehokkaampaa kuin nykyinen pullamössö. Samaa mieltä ovat myös ravintotieteilijät.

Proteiinipatukoiden syömisessä ja energiajuomiksi nimitettyjen sokeriliemien ryystämisessä ei ole ravitsemuksellisesti paljon järkeä. Olisi paljon terveellisempää nauttia vaikkapa marjoja, hedelmiä ja näkkileipää.

Terveyspalat eivät pärjää karkkiteollisuuden kehittämille energiapatukoille, joiden ympärille on mainonnalla luotu uskottava tarina. Jos kuntoilet tai muuten kulutat paljon energiaa, on sinun saatava energiaa. Ja mistäs muusta sitä nykyihminen energiaa saa kuin energiapatukasta.

Elintarviketeollisuudella on tehtävää siinä, että se pystyy markkinoimaan myös oikeaa terveellistä ruokaa. Kysymys ei ole siitä, etteikö meillä tehtäisi hyvää ja ravintosisällöltään oikeaoppista ruokaa. Sitä kyllä osataan valmistaa ja sitä tehdään.

Markkinoinnilla luodut mielikuvat ovat välttämättömiä elintarvikkeiden kohdalla. Perusruoka ei varsinkaan nuorista tunnu niin houkuttelevalta kuin ”energiaruoka”. Mainosnikkareille olisi töitä myös terveellisen ruuan edistämisessä.

KOLUMNI: NIKLAS HOLMBERG

Mitä capista jää käteen?

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan, eli tuttavallisemmin ”käpin”, uudistuksesta on tässäkin lehdessä kirjoitettu jo kymmeniä juttuja. Ja vielä kymmeniä on luvassa ennen kuin paketti joskus vuoden päästä on kasassa.

Uudistuksen etenemistä EU-koneistossa ei aina ole helppo seurata. On komission esityksiä, parlamentin raportteja ja neuvoston kantoja. Tuhansia muutosesityksiä, kompromisseja ja taas uusia esityksiä.

Mutta, mitä capista sitten jää käteen?

Valtaisaa mullistusta tämänkertainen uudistus ei suomalaiselle tuottajalle merkitse. Veikkaisin, että suurin käytännön muutos tulee olemaan ympäristötuen ehtojen kiristyminen. Ylimääräinen murhe sekin, mutta ei ehkä niin iso mitä joskus annetaan ymmärtää.

On selvää, että varsinkin EU:n intensiivisimmillä maatalousalueilla uusille ympäristötoimille on todellista tarvetta. Suomessa ongelmana eivät ole niinkään ehdotetut toimenpiteet vaan se, että osa nykyisistä ympäristötuen lisätoimenpiteistä muuttuisi perusvaatimuksiksi ilman lisäkorvausta.

Veikkaisin, että suurin muutos tulee olemaan ympäristötuen ehtojen kiristyminen

niklas.holmberg@maaseuduntulevaisuus.fi

Suurimpana mörkönä viherryttämisessä on pidetty komission esittämää 7 prosentin ekologista alaa. 10 tonnin hehtaarisatoihin yltävissä Benelux-maissa vastustus on ymmärrettävää, koska jokainen tuotannosta poistettu aari tuntuu tuottajan kukkarossa.

Suomessa kuitenkin lähes kaikilta tiloilta löytyy 7 prosenttia heikkotuottoisia lohkoja ja päisteitä, joiden pitäminen kesannolla ei liene ylitsepääsemätön ongelma.

Kolmen eri kasvin pakollinen viljely taas olisi pienillä tiloilla turhauttavaa, mutta vähänkään isommilla pelkästään järkevää. Riittävän tiheä kasvinvuorottelu paitsi parantaa maan kasvukuntoa myös tasoittaa viljamarkkinoiden toimintaa. Lähes pelkkää nurmea viljeleville karjatiloille säännöstä löytynee joustoa.

Mielenkiintoinen kysymys ovat viherryttämisen vaikutukset markkinoihin ja hintoihin.

Jos tuotantoa joudutaan EU:n huippualueilla pudottamaan, voi se parhaimmillaan merkitä korkeampia tuottajahintoja myös meillä. Pahimmillaan se taas johtaa EU:n ulkopuolisen tuonnin kasvuun ja hintojen laskuun.

Rahoituksen osalta näyttää siltä, että Suomen EU:lta saamat maatalousrahat pysyisivät jokseenkin entisellään. Tilanteessa jossa EU:n budjettia leikataan ja rahaa jaetaan yhä enemmän uusille jäsenmaille, se ei olisi ollenkaan huono saavutus.

EU-päätöksiä enemmän tuottajan tilipussia keventävät kansalliset maatalousbudjetin leikkaukset. Tulevaisuuden kannalta ehkä tärkein kysymys on Makeran kohtalo. Jos investointituet ajetaan kansallisilla päätöksillä alas, ei elinkeinolle voi odottaa järin valoisaa tulevaisuutta.

Suomelle pieni, mutta Euroopan tasolla iso kysymys on tukien tasaaminen eri maiden välillä, mutta myös niiden sisällä.

Suurin osa EU-maista noudattaa edelleen niin sanottua historiallista tukimallia, jossa tukea maksetaan sen perusteella, mitä ja kuinka paljon tila on joskus aikoinaan tuottanut.

Tukitaso on tästä syystä täysin tilakohtainen. Yksi ranskalainen viljelijä voi saada 500 euroa hehtaaria kohti ja toinen 150 euroa. Samanlaisista ilmasto-olosuhteista huolimatta Kreikan tuet ovat kaksinkertaiset Portugaliin verrattuna.

Kokonaan oma lukunsa ovat Baltian maat, joiden tuki yltää hädin tuskin sataseen hehtaarilta.

Komissio esittää erojen tasaamiseen melko varovaista mallia, mutta monille maille sekin on liikaa.

Jokaisen cap-uudistuksen tavoitteena on ollut byrokratian vähentäminen. Jälleen kerran vaarana on kuitenkin byrokratian lisääntyminen.

Paperilla hyvältä kuulostavat ideat, kuten tuen rajaaminen aktiiviviljelijöille tai suurimpien tukien leikkaaminen vaativat käytännön elämässä melkoista hallintoa ja valvontaa. Lisätyötä on luvassa siis ainakin virkamiehille.

Italian suunnalta ei viime aikoina ole juuri hyviä uutisia kuulunut. Mutta osataan saapasmaassakin.

Valvonta-asetuksen valmistelusta Euroopan parlamentissa vastaava italialaismeppi **Giovanni La Via** esittää raportissaan kahta uudistusta. Viljelijä voisi tehdä tukihakemuksen useaksi vuodeksi kerrallaan, jos olosuhteet tilalla eivät muutu.

Toisen esityksen mukaan vähäisestä tukirikkeestä, kuten korvamerkkien puuttumisesta voisi jatkossa selvitä pelkällä varoituksella.

Kuulostaa ihan maalaisjärjeltä.